

# SKUGGNAMN

CHRIS SMEDBAKKEN

## VID HAVET

Ingenting hade blivit som han tänkt sig.

Vågorna slog mot sanden och stenarna, piskade upp ett finkornigt skum som de sedan slet med sig tillbaka ut i det mörka havet. Himlen var disig, solen sken ansträngt genom ett tjockt vitt molntäcke och gav inte mycket ljus alls. Stenen han satt på var kall, precis som han själv.

Han stirrade uttryckslöst framför sig medan vattnet drog sig närmare och slutligen nådde upp till hans skor. Lutade armbågen mot knäet och betraktade vågorna som kom och gick, med en tomhet han aldrig tidigare erfarit. En tomhet till och med värre än den som nästan tagit livet av honom bara timmar tidigare. Det var dock inte *han* som var tommare nu – det var världen.

Pistolen vägde tungt i hans hand. Dess nästan smärtsamt klara yta speglade kallt ett ansikte han inte kände igen. Ögon långt mycket äldre och tröttare än några som någonsin stirrat tillbaka på honom genom en spegel tidigare. Ögon som sett för mycket, och som mot sin vilja nu åter öppnats för att beskåda förödelsen efter en storm han aldrig planerat att rida ut. En värld han aldrig ens vågat tänka på att behöva uppleva. En värld utan *henne*.

Han mötte sin egen blick i pistolens spegelblanka yta. Slutet närmade sig, och tanken kändes underligt lugnande. Han osäkrade vapnet som så många gånger förr, men med vetskapen om att detta var den sista. Han tog ett djupt andetag och tillät sina tankar att vandra en sista gång, mer än fjorton år tillbaka i tiden – innan brunnen, magin och de stirrande stjärnorna – till natten då allt hade börjat.

# #1:

## EN ANNAN MANS NAMN

Augusti 1998

**HAN SPRANG SÅ** fort han kunde. Att han fått syn på aset och hans gäng just i natt kändes som ödet, och han tänkte inte låta den här chansen gå honom förbi. Inte efter det som syrran berättat tidigare under kvällen. Han kom ikapp dem vid Kryssset.

”Ricky! Du låter fan bli Adriana, ditt vidriga jävla äckel!” Rösten lät konstig genom töcknet av hemkört och adrenalin.

Sedan morsan dog var det *hans* ansvar att skydda systemen från faror, och det här vidret hade just kvalat in. Ljudet av vänternas steg närmade sig bakifrån. *Bra*. De skulle backa upp honom om det behövdes.

De sex äldre killarna vände sig om. Först såg de oroliga ut, men när de kände igen honom var det flera av dem som började skratta.

Killen i täten tog ett par steg mot honom. ”Åh, så lillebrorsan tar sig ton?”

Blodet kokade. ”Jag såg fan hur hon såg ut när kom hem från dig ikväll. Ditt jävla as!”

Den andre klev ännu närmare. Flera år äldre, äldre än syrran till och med. Stor som ett hus.

”Fan vad gulligt att lillkillen steppar upp”, sade han. ”Marcus, eller hur? Vet du, du ska ge fan i saker som inte angår dig.” Han flinade. Den matta blicken skvallrade om andra preparat än alkohol. ”Du vet likaväl som jag hur dryg din syrra kan vara. Att hon kan behöva sättas på plats.”

Det slog slint. Han kastade sig framåt. Planterade ett slag i ansiktet på den flinande jäveln. Följde upp med en knuten näve i mellangärdet. Men sedan var initiativets övertag förbrukat.

Han fick ett hårt slag mot hakan. Världen skälvde till. Benen vek sig. Han slog ut med armarna för att ta emot sig, men var inte tillräckligt snabb. Ansiktet slog hårt mot kullerstenarna och innan han lyckades återfå fattningen hade sparkarna börjat hagla över honom.

Han försökte skydda ansiktet med armarna, men det hjälpte inte. Skräcken exploderade inom honom när han insåg att Ricky inte tänkte sluta. Att han inte brydde sig om vilken skada han gjorde. Att det här kunde sluta precis hur som helst. *Han kommer att slå ihjäl mig...*

Nästa spark träffade honom rakt i tinningen, och allt blev svart.

Han befann sig plötsligt i ett mörker. Det var den där drömmen igen. Den han haft när farsan dunkade hans huvud i handfatet, och när han ramlade ned från taggtrådsstängslet vid Sandvik.

Han låg på marken bredvid en stor brunn murad i slaggaktig sten. Han tittade över kanten och anade mörkt vatten långt, långt där nere. Vattnet viskade till honom, och något närmade sig långsamt i mörkret. Något som kanske varit på väg mot honom hela hans liv. Han knep ihop ögonen.

Skuggorna prasslade. Något gammalt, glömt och groende rörde vid hans kind. Drog efter andan, tog in hans lukt, essens, själ. Andades sedan ut honom igen. *Inte än*, ekade en vindpinad röst i Marcus inre. Och mörkret släppte honom.

En hård spark i magen slet honom tillbaka till verkligheten. Han drog häftigt efter andan och försökte förstå vad som just hade hänt. En spottloska träffade honom i ansiktet.

"Hälsa Adriana", sade Ricky hånfullt. De andra skrattade och han återanslöt sig till dem.

Marcus stirrade på deras fötter när de, fortfarande skrattande, avlägsnade sig längs Köpmangatan. Hans hjärna slets mellan känslorna och smärtan i stunden, och den desperata kampen för att minnas det han sett i drömmen. Men minnet bleknade fort, och bara sekunder senare var det borta. Allt som fanns kvar, där han låg ensam och sönderslagen på de kalla kullerstenarna, var den plågsamma insikten om att ingen hade backat upp honom. Ingen.

Det tog flera minuter innan han orkade resa sig upp. Hela kroppen värkte och vänsterarmen var förmodligen bruten. Andningen gick trögt. Han ville inte tänka på vad det kunde innebära.

Torggrillen på Hyttgatan lyste lockande ut mot honom. Dörren plingade välkomnande när han stapplade in, men mannen bakom disken gav honom en misstänksam blick. Marcus struntade i det, mumlade en beställning och satte sig ned vid fönstret.

Spegelbilden i fönsterglaslet såg ut som skit. Han var blek och blåslagen, och halskedjan hade hamnat åt fel håll så att dogtagen hängde över ryggen. Han drog den rätt och kramade den hårt i handen. Han hade fått den i födelsedagspresent av morsan för många år sedan. Trots den kassa ekonomin hade hon sett till att få den graverad med hans namn och födelsedatum. *Det är viktigt att komma ihåg vem man är, Marcus*, hade hon sagt. Det var inte förrän långt senare, när hon redan var död, som han hade tagit fram den ur asken. Nu tog han nästan aldrig av sig den.

Grillgubben svepte förbi och placerade en tallrik framför honom. Korv med mos, Sveriges nationalrätt. Frånvarande började han skära maten i små, små bitar med den tandade grillkniven, medan han stirrade ut genom fönstret. När han delat allt en gång började han om från början och skar bitarna i ännu mindre bitar. Den skadade vänsterarmen vilade värdelös mot bordsskivan.

Han bytte till gaffeln och började peta i sig maten. Inte för att han var hungrig, utan som en mekanisk reaktion på att ha en tallrik framför sig. Han anade att han var i någon form av chock. Förhoppningsvis skulle den inte släppa snart, för han ville inte ha tillbaka tankeförmågan och börja processa vad som hänt. Att han gjort bort sig totalt var redan tydligt, men insikten var fortfarande bara en saklig observation. Inget som i hans töcken rörde honom personligen. Än.

Han var halvvägs genom sin portion när en ensam gestalt passerade förbi utanför fönstret. Hjärtat stannade nästan när han insåg vem det var – och sedan kom ett återuppväckt, kallt ursinne över honom. Instinktivt greppade han den tandade grillknivens träskaft och stormade ut. Gubben ropade ilsket efter honom, men klipptes tvärt av när dörren slog igen.

Den skadade armen svängde smärtsamt när han joggade över torget, men han brydde sig inte om det. Personen framför honom hade inte sett honom ännu. Han vinglade till då och då, men det berodde nog inte på skador som Marcus kunde ta åt sig äran för. Troligare var att han och hans vänner firat segern i den tveksamma fighten med att dra upp pulver på någon krogtoalett. Men asets vänner var inte här nu. Ricky stannade mitt på gräset vid Baldersplan och svepte med blicken som om han letade efter något. Marcus kom ikapp honom.

”Hey, asshole!” ropade han, högre än han menat. Ropet ekade mellan husen.

Ricky vände sig klumpigt om, men det var redan för sent. Innan han ens hunnit fatta vad det var som hände hade Marcus kört in den trubbiga, tandade kniven i hans mage, ända upp till det skitiga träskaftet. Ricky vrålade, kastade sig framåt – men Marcus klev snabbt åt sidan och drog ut kniven igen. Den större mannen föll på knä, och utan att tveka slängde sig Marcus på honom.

Kniven gick inte in lika lätt den här gången, och han insåg att spetsen hade gått av inuti Rickys mage. Det gjorde inget – det betydde bara att han behövde ta i lite hårdare. Ricky skrek och kämpade emot, men blodpölen under honom fortsatte att växa och motståndet blev allt vekare.

Bilder av systemns blåslagna, blödande ansikte spelade genom Marcus medvetande för varje hänsynslöst hugg. Inte förrän han hörde sirener som närmade sig på avstånd stannade han upp och insåg att Ricky redan var död. Han kastade kniven ifrån sig och sprang.

Ingen hörde av sig på flera dagar. Varken hans så kallade *vänner* eller polisen. De kunde alla dra åt helvete. Lägenheten hade börjat lukta riktigt instängt. Förutom de snabbnudlar han alltmer sällan orkade koka upp vatten till – det fanns ändå inga rena kastruller – var köksskåpet tomt. Det överhängande hotet om att cigaretterna snart skulle ta slut var det enda som fick honom att ens *överbäga* att gå ut genom dörren. Men han orkade inte tänka på det just nu.

Han hade *dödat* en man. Den första natten hade hans egna skador varit det största problemet, men dagen efter hade insikten börjat komma över honom. Först hade han på ett otäckt, psykotiskt sätt känt sig nöjd – och det var då han hade ringt sin syster för att berätta.

Han visste fortfarande inte vad han hade förväntat sig. Beröm? En medalj? *Något* hade han i alla fall väntat sig. Han hade ju faktiskt *räddat* henne. Det var ju *hans ansvar* att skydda henne. Men hon hade bara skrikit, gråtit, panikat.

”Du är sjuk, Marcus”, hade hon vrålat. ”Det är ju fan *dig* folk behöver skyddas ifrån!”

Sedan hade hon skrikit att om han någonsin kontaktade henne igen skulle hon ringa polisen. Slängt på luren. Först hade han blivit arg, men efter en flaska starköl hade han lugnat ned sig lite och börjat tänka efter. Det var då apatin hade släppt, och ångesten kickat in. Vad fan hade han gjort? Och om Adriana hatade honom nu ... Sedan morsan dog var hon hans enda fasta punkt – någon att skydda såsom mamman skyddat dem båda. Utan henne hade han *ingen*.

Det var tre dagar sedan. Nu satt han i soffan och stirrade tomt framför sig. *Jag har dödat någon. En person. Jag har dödat en riktig person.* Ångesten var ett levande, sylvasst väsen inom honom. Minnesbilder från händelsen loopade för hans inre blick. Kniven. Blodet. De rosslande andetagen. Tystnaden efteråt ... *Jag har dödat en person.*

Han hoppade till när dörrklockans skarpa ljud plötsligt skar genom lägenheten. *De är här. Fan. De är här.* Vilka *de* var visste han inte, men paniken hade

redan slagit sitt järngrepp kring honom. Han såg sig hastigt om i den röriga lägenheten efter någonstans att fly, efter någonting att försvara sig med. Han greppade ett brännbollsträ och hasade sig bort mot dörren. Kikhålet var mörkt. Dörrklockan ringde igen.

”Öppna nu, jag vet att du är där. Du har inte varit ut på flera dagar.” Rösten var hård och uppfordrande, men tonen lugn.

Marcus visste inte vad han skulle göra. Hade syrran ringt polisen ändå? En del av honom ville bara återvända till soffan, dra en filt över sig och hoppas att allt det här bara skulle försvinna. Samtidigt visste han att det var kört. De hade hittat honom, och han kunde inte springa från det här längre. På ett sätt var det en lättnad. Han var ändå ett vrak, kunde inte hantera det här. Tårarna trängde fram. *De får ta mig. Jag klarar inte av det här längre.* Han torkade ögonen med tröjärmén, lutade bollträet mot väggen och öppnade dörren.

Det var inte polisen.

Mannen utanför tog bort handen från kikhålet samtidigt som dörren öppnades. Han var medellång med blont hår och ett bistert leende som inte nådde ögonen. Under ena armen bar han en brun, anonym dokumentmapp. Marcus första tanke var att främlingens överrock antagligen kostat mer än hans egen stereoanläggning skulle ha gjort om han faktiskt hade betalat för den.

”Vad vill du?” var det enda han kom på att säga.

”Marcus Yershov, förmodar jag?” Mannen höjde ett ögonbryn. Såg inte speciellt imponerad ut.

Marcus nickade stumt. Innan han hunnit omsätta sin förvirring i ord fortsatte mannen:

”Bra. Jag har ett jobb åt dig.”

Marcus gjorde en ansats att stänga dörren. Han visste inte vad det här var för sjuk skit, men han ville hur som helst inte ha med det att göra.

Men mannen satte sin fot i vägen och skakade på huvudet. ”Nej, det är inte så det här går till.”

Handen försvann i en djup rockficka. Marcus stelnade till och famlade bakom ryggen efter brännbollsträt, helt övertygad om att mannen skulle dra fram ett vapen. Det gjorde han i och för sig också, men vapnet var inte en pistol – det var en kniv. En vanlig, tandad grillkniv med avbruten spets, inpackad i en genomskinlig zipbag. Marcus stelnade till.

”Du känner kanske igen den här?”

Han kände hur all färg lämnade ansiktet och en hemsk känsla började sprida sig i maggropen. *De har hittat kniven. De vet att det var jag.* Han sträckte sig

reflexmässigt efter påsen, men den andre drog skrattande undan den igen. Det var inget vänligt skratt. Mannen sänkte rösten:

”Du vill nog inte att vi tar det här samtalet ute i trapphuset. Släpp in mig.”

Han väntade inte på att Marcus skulle reagera, utan klev förbi honom in i hallen. Marcus backade instinktivt undan. Brännbollsträt välte med en ljudlig smäll och rullade i väg över golvet. Mannen stängde lugnt dörren bakom sig. Svepte forskande med blicken över det som syntes av lägenheten, och verkade inte speciellt imponerad av det heller. Han rynkade på näsan och vände tillbaka blicken mot Marcus.

”Du lade visst inte märke till att du hade publik när du gjorde dig av med en viss Rickard Jönsson häromkvällen.” Han pausade i några sekunder. Lät det han sagt sjunka in.

Marcus kände hur kallsvetten började välla fram. *Är det polisen ändå? Fast nej, det måste vara någon av Rickys langare som är här för att hämnas. Fan i helvete.* Han såg efter bollträt på golvet, men visste att han inte skulle hinna få tag i det.

Mannen följde hans blick. Verkade förstå precis vad han tänkte. ”Ta det lugnt”, sade han. ”Jag hade inte heller så värst mycket till övers för herr Jönsson. Hans bristande självkontroll hade börjat bli lite av ett problem. Jag hade tänkt ge honom ett vasst ultimatum häromnatten, men innan jag hann kliva ur bilen vid Baldersplan tog du ju tag i saken åt mig. Och du hade dessutom vänligheten att lämna kvar mordvapnet på platsen – tack för det.”

”Vafan vill du?” sade Marcus stelt. Så det var *den här* snubben som Ricky hade varit på väg för att träffa. Men vad betydde allt det här? Hjärnan ville inte fungera. Hur han än kämpade kunde han inte skaka av sig fem dagars konstant fylla, smärta och rökförgiftning.

Mannen log kallt. ”Jag vill att du ska göra en sak för mig. Eller snarare, det ska du. Annars kanske den här” – han viftade med plastpåsen – ”hamnar i helt fel händer. Capish?”

Känslan i maggropen började utvecklas till en krampaktig, förlamande kyla. *Fan, fan, fan.*

”Vad ... behöver jag göra?” Han hörde själv hur ynkelig rösten lät.

”Bra att du verkar förstå situationen.” Mannen lade lugnt tillbaka påsen i rockfickan. ”Det råkar vara så att en annan anställd nyligen ... gick bort. Det ställde till det lite för mig, för jag hade redan hunnit ta betalt för en uppgift han var tänkt att utföra. Det skulle skada mitt anseende att plötsligt inte kunna leverera, så jag måste skaka fram en ny kandidat ganska snabbt. Och så dök du upp från ingenstans ...” Han log obehagligt. ”Om jag vore religiöst lagd skulle jag



nog ha varit frestad att kalla det ödet. Här.” Han räckte över mappen som han burit under armen.

Marcus tog emot den, alldeles för skärrad för att ens överväga att låta bli.

”Du kommer att finna två namn däri”, förklarade mannen sakligt. ”Det ena, det i rött, är din kontaktperson i Umeå. Det andra namnet är till dig. Jag vet inte om du kommer att hinna få användning för dem, men jag har ordnat alla ID-handlingar åt dig i förväg. Eller, i ärlighetens namn skulle de egentligen ha tillfallit din föregångare, men jag tog mig friheten att återanvända materialet med ditt foto. Jag hoppas att du inte tar illa upp.” Tonfallet lämnade dock inget utrymme för misstycke. Han nickade mot Marcus att öppna mappen, vilket han motvilligt gjorde.

Inuti den låg mycket riktigt en tjock bunt papper, samt ett körkort, ett pass och ett enkelt ID-kort i plast. Alla hade Marcus bild i hörnet, men namnet på dem var inte hans.

Mannen fortsatte: ”Jag har tagit reda på att din pappa är från Ryssland, och att du pratar ryska i stort sett flytande. Stämmer det?” Han väntade inte på en bekräftelse. ”Det passar alldeles utmärkt, för din föregångare var därifrån och alla ID-handlingar är anpassade därefter. Ryska är dessutom det språk som din kontaktperson helst talar, så win-win.”

Marcus hörde knappt vad mannen sade längre. Det kändes som om han var fast i en bisarr mardröm. Som i en dimma fortsatte han att sortera igenom mappens innehåll.

Den innehöll även en flygbiljett till Umeå, en bunt sedlar och – mycket riktigt – en post-it-lapp med ett namn skrivet i tjocka, röda bokstäver. *Nicholas Wrede*. En rysning gick längs Marcus ryggrad. Han stängde tvärt mappen, utan att röra vid någon av sakerna.

”Jag kan inte sånt här”, sade han hest.

”Jag är medveten om det, men din kontaktperson kommer att förbereda dig för uppdraget. Fortbildning, kanske vi kan kalla det. Jag ger dig en chans här. Kasta inte bort den.”

Marcus skakade på huvudet. Till och med han, i sitt dimmiga tillstånd, hörde hur ologiskt det här lät.

”Men varför ... varför jag?” mumlade han. ”Det lär väl finnas folk som är *bra* på sånt här?”

”Det finns det, tro mig. Men det här är ett jobb som kräver låg profil. Om attentatet misslyckas vill mina kontakter att gärningsmannen ska framstå som en rysk extremist som handlat på eget bevåg. Förstår du?”

Det började gå upp för Marcus vilken fruktansvärd situation han faktiskt försatt sig i – och att han inte hade något val. Gjorde han inte som han blev tillsagd skulle han – om mannen inte bestämde sig för att döda honom i stället förstås – hamna i fängelse, eller värre. Och hans syster Adriana skulle behöva leva med skammen över att ha sin lillebror i fängelse. Som om det inte vore nog med en våldsam jävla mördaridiot till alkisfarsa.

Han slog ned blicken. Tog ett djupt andetag. Nickade. ”Jag förstår”, mumlade han.

”Bra”, sade mannen och sträckte fram handen. Marcus tog den motvilligt. Handslaget var lite för hårt och lite för långt. Hotfullt.

”Det skulle inte se bra ut för mig om det kom ut att jag behövt byta kandidat”, sade mannen lågt. ”Så det är ingen förutom jag och din kontaktperson som vet vem du är. Se till att det förblir så. Du får veta mer när du kommer fram – Nicholas Wrede kommer att söka upp dig.”

Han släppte äntligen Marcus hand och öppnade ytterdörren. ”Missa inte flyget”, sade han över axeln. ”Jag har höga förväntningar på dig, Malcolm Hanotrivic.”

Sedan klev han ut i det ekande trapphuset och stängde dörren bakom sig.

Och kvar i hallen stod Marcus, tomt stirrande på en mapp full av identitetshandlingar som bar hans foto men en annan mans namn.